

Boekbespreking

Donald Vandenberg, *Being and Education, An Essay in Existential Phenomenology*, Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1971, 228 p.

Voor de Europese lezer die enigermate georiënteerd is in theorieën van de opvoedingswetenschap en in de fenomenologie, biedt dit boek weinig nieuwe informatie over dit gebied. De auteur hanteert 'existential phenomenology as a method to investigate major educational problems within the limitation and possibilities of being' (preface p. IX).

Voor de filosofie steunt hij daarbij vooral op Heidegger, daarnaast nog o.a. op J. P. Sartre, M. Merleau-Ponty, A. Schuetz.

Voor 'the educational thought' is hij, zegt hij, vooral dank verschuldigd aan Romano Guardini, Martinus Langeveld en Otto Bollnow.

Toch lijkt het zinvol aandacht voor dit boek te vragen:

1. Het kan de gedachte corrigeren dat alle Amerikaanse 'philosophy of education' voor de 'teacher training' (p. 1 zegt dat dat haar voornaamste taak is) van hetzelfde grauwe laken een pak is, type: I. Scheffer, *Philosophy and Education*, Modern Readings, Boston 1968; allen geschreven in zulk een stijl dat zelfs de luiste en domste lezer het tempo van het boek kan bijhouden.

In dit boek wordt systematisch gezocht naar een integratie van de bestaande sociale en personale opvoedingsproblemen en de taak van de leraar. Niet systematisch werd dat al veel eerder gedaan door de outsider P. Goodman (*Growing Up Absurd*, N.Y. 1960; *Compulsory Miseducation*, Penguin, Middlesex, 1971). Maar deze pogingen mondten uit in een failliet-verklaring van de school (vgl. ook I. D. Illich, *Deschooling Society*, London 1971). Het gevaar is niet gering dat 'die Reformer verlaten das Schiff - die Bildungs-

ingenieure bleiben zurück' (H. van Hentig, *Cuernavaca oder: Alternativen zur Schule*, Stuttgart 1972, p. 9).

Dit gevaar kan mede door werk van dit type gekeerd worden.

2. Het werk is een goed voorbeeld van het moeizame probleem typisch continentale gedachten in het Engelse taalgebied over te planten. Te meer waar soms zwaar geladen, belaste filosofische begrippen ook nog eens opgeladen worden met 'dichtbije' praktische relationele problemen b.v. bij het hanteren van de term 'alienation' (o.a. p. 96; vgl. verder hiervoor het zeer bruikbare register p. 221). Wat meer voorzichtigheid had hier op zijn plaats geweest.

Voor deze overplanting is ongetwijfeld o.a. ook van belang het nieuwe *Journal of the British Society for Phenomenology* (Sinds 1969, met zeer goede bibliographische bijdragen).

In zulk een context mag men hopen dat toch nog ooit de lang aangekondigde, lang op zich laten wachtende Engelstalige bewerking van Langevelds *Beknopte Theoretische Pedagogiek* zal verschijnen. In elk geval heeft Vandenberg een begin gemaakt met dit moeilijke vertaalwerk. Dat hij dan wel eens faalt is jammer, maar begrijpelijk.

De bibliotheken van onze opleidingen zullen er goed aan doen het aan te schaffen. Misschien dat enkele van onze, te talrijke, alleen maar Engels lezende studenten dan toch nog tarwebrood gaan eten in plaats van het kleffe, altijd verse, nooit smakelijke fabrieksbrood van Scheffer en aanverwante firma's.

A. J. Beekman